

Звернення до Голови Верховної Ради України, голів депутатських фракцій і груп Верховної Ради України IX скликання щодо включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради та підтримки проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеню інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання, № 10382 від 28.12.2023

Внаслідок російської агресії мільйони українців вимушено покинули свої домівки. На обліку внутрішньо переміщених осіб перебуває нині 4,9 мільйона осіб, в тому числі понад 1 мільйона дітей.

Для того, щоб допомогти людям в цей тяжкий час, було прийнято низку законодавчих та інших нормативно-правових актів.

Постановою Верховної Ради України №3535-IX від 21.12.2023 утворено Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Комісія).

Однією із найдієвішою для внутрішньо переміщених осіб є допомога на проживання, надання якої регламентується нині актами Кабінету Міністрів, зокрема постановами від 20.03.2022 № 332, від 11.07.2023 № 709, від 26.01.2024 № 94, а розмір цієї допомоги становить для осіб з інвалідністю та дітей – 3000 грн; для інших осіб – 2000 грн на місяць. Станом на лютий 2024 року кількість внутрішньо переміщених осіб, які отримують допомогу на проживання становить близько 2,6 мільйона осіб.

Водночас, рішенням Уряду від 11.07.2023 встановлено виплачувати допомогу на проживання лише на 6 місяців без автоматичного продовження, що значно погіршує становище ВПО. Комісія рішенням від 11.01.2024 вже відзначала, що чинний порядок виплати допомоги на проживання для внутрішньо переміщених осіб має надскладний, обтяжливий за обсягом та стилем викладання характер, є вкрай ускладненим для розуміння його суті не лише внутрішньо переміщеними особами, а й подекуди і до різного застосування з боку різних державних структур. Регулярні зміни до цього порядку негативно впливають на отримувачів цієї допомоги та створюють для внутрішніх переселенців невпевненість у завтрашньому дні.

Після 1 березня 2024 року автоматично продовжаться виплати для лише близько 800 тисяч переселенців, адже до цієї категорії потрапили лише пенсіонери з пенсією до 9444 грн, особи з інвалідністю I чи II групи, тяжкохворі діти, діти з інвалідністю, діти-сироти, а також особи, позбавлені батьківського піклування віком до 23 років. Іншим переселенцям, серед яких багато непрацездатних, треба буде знову збирати необхідні довідки та звертатись для продовження виплат до державних органів. При цьому, допомога на проживання знову призначатиметься на жаль лише на 6 місяців і зупинення її виплати не враховуватиме оцінку задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб, рівень їх інтеграції та соціалізації у нових громадах, а також припинення воєнного стану.

Враховуючи викладене, а також з огляду на заяву Президента України на підсумковій прес-конференції від 19.12.2023 про незменшення допомоги для

переселенців, членами Комісії було внесено на розгляд Верховної Ради проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеню інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання» (реєстр. № 10382 від 28.12.2023).

Цей законопроект передбачає обов'язкове затвердження Урядом порядку проведення оцінки задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб та встановлення ступеня їх інтеграції за місцем її фактичного проживання. До належного ступеня інтеграції внутрішньо переміщеної особи до нових громад або до завершення воєнного стану проект впроваджує чіткі підстави для непризначення або припинення виплати такої щомісячної допомоги, а саме:

- повернення на окуповану територію або на територію, де ведуться бойові дії, виїзд за кордон без поважних причин на тривалий строк, подання недостовірних відомостей;

- наявність житла від 13,65 м² на одну особу але не менше 25 м² – на сім'ю на підконтрольній Україні території або отримання компенсацій за пошкоджене або зруйноване житло з держбюджету;

- купівля автомобіля або іншого рухомого майна вартістю від 30 мінімальних зарплат (для авто від 8 років - від 50 мінімальних зарплат) або наявність на депозитному рахунку в банку такої суми або купівля нерухомості на суму від 50 мінімальних заробітних плат;

- середньомісячний дохід від 2 мінімальних зарплат на одну особу;

- перебування на повному державному утриманні у відповідних інтернатах або місцях позбавлення волі;

- нежиття заходів щодо свого працевлаштування для працездатних осіб – що вкрай важливо для залучення внутрішньо переміщених осіб до роботи для наближення нашої перемоги.

При наявності фінансових можливостей за рішенням Кабінету Міністрів розмір допомоги на проживання для ВПО може бути збільшений, а критерії припинення виплат – пом'якшені.

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні 9 лютого 2024 року розглянув законопроект реєстр. № 10382 від 28.12.2023, та рекомендував Верховній Раді за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

З огляду на зазначене, просимо вас вжити необхідних заходів для невідкладного включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеню інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання, № 10382 від 28.12.2023, а також підтримати прийняття його у першому читанні за основу.

